

Analītiskie raksti

Publicēts: 03.06.2022.

Analīze par enerģijas cenu pieauguma ietekmi mazinošiem pabalstiem un atbalsta pasākumiem Latvijā

[Analīze par enerģijas cenu pieauguma ietekmi mazinošiem pabalstiem un atbalsta pasākumiem Latvijā](#)

Fiskālās politikas departaments ir sagatavojis analīzi par energoresursu cenu kāpuma ietekmi ierobežojošiem atbalsta pasākumiem, kas ieviesti 2022.gadā, un to ietekmi uz nevienlīdzību^[1].

Analizētie pabalsti ir:

1	elektroenerģijas sistēmas pakalpojuma maksas samazinājums ^[2] ;
.	
2	papildus 10 <i>euro</i> elektrības rēķinu apmaksai aizsargātiem lietotājiem ^[3]
.	
3	obligātā iepirkuma un jaudas komponentes maksas samazinājums līdz 7,55 <i>euro</i> par megavatstundu visa 2022. gada laikā ^[4] ;
.	
4	(regresīvs) patērētas dabasgāzes maksas samazinājums ^[5]
.	
5	centralizētās siltumapgādes pakalpojumu maksas samazinājums ^[6] ;
.	
6	obligātā iepirkuma un jaudas komponentes maksas samazinājums līdz 0 <i>euro</i> par 2022. gada pirmajiem četriem mēnešiem ^[7]
.	
7	GMI koeficienta ieviešana mājokļa pabalsta aprēķinā ^[8]
.	
8	sociālais maksājums 20 <i>euro</i> mēnesī pensijas un invaliditātes pabalsta saņēmējiem ^[9]
.	
9	sociālais maksājums 50 <i>euro</i> mēnesī par katru bērnu ^[10]
.	

Analīzes nolūkos tika izveidots matemātiskais modelis, kas aprēķina korigēto *Džini* koeficientu, korigēto *S80/S20* koeficientu, kopējo labumu, kuru saņem mājsaimniecības jeb valsts kopējo izdevumu summu, kā arī to izdevumu summu, kas nepieciešama koeficientu uzlabošanai par vienu vienību. Koeficienti aprēķināti pabalstiem, to dažādām kombinācijām un ir salīdzināti ar modeļa rezultātiem situācijā, ja nekādi pabalsti nebūtu ieviesti (bāzes scenārijs). Papildus modelēta

situācija pirms energoresursu cenu kāpuma (bāzes scenārijs uz 05'2021).

Modeļi tika izmantoti nevis "klasiskie", bet koriģētie *Džini* un *S80/S20* koeficienti, kas tika aprēķināti balstoties uz atlikušajiem naudas līdzekļiem pēc elektrības un apkures rēķinu samaksas.

Analīzē tika veikta, balstoties uz reprezentatīvās izlases datiem no Ienākumu un dzīves apstākļu apsekojuma Latvijā (LV SILC), rezultātus ekstrapolējot uz visu populāciju ar virkni pieņēmumu.

[1] Nevienlīdzība tiek novērtēta ar *Džini* un *S80/S20* koeficientiem:

Džini koeficients - raksturo ienākumu nevienlīdzību. Tas variē no 0 līdz 100. Džini koeficients ir 0, ja pastāv absolūta ienākumu vienlīdzība (t. i., visiem iedzīvotājiem ir vienādi ienākumi), bet, jo vairāk tas tuvojas 100, jo lielāka ir ienākumu nevienlīdzība.

Kvintīļu attiecības indekss (*S80/S20*) - attiecība starp ekvivalento rīcībā esošo ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar augstākajiem ekvivalentajiem rīcībā esošajiem ienākumiem (augstākā kvintīle), pret ekvivalento rīcībā esošo ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar zemākajiem ekvivalentajiem rīcībā esošajiem ienākumiem (zemākā kvintīle).

[2] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (4.pants)

[3] <https://likumi.lv/ta/id/323662-aizsargata-lietotaja-tirdzniecibas-pakalpojuma-noteikumi> (40. punkts)

[4] <https://www.sprk.gov.lv/events/obligata-iepirkuma-un-jaudas-komponentes-no-nakama-gada-bus-zemakas> & <https://likumi.lv/ta/id/327976-par-obligata-iepirkuma-un-jaudas-komponentem-no-2022-gada-1-janvara>

[5] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (6.pants)

[6] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (7.pants)

[7] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (5.pants)

[8] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (13.pants)

[9] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (10.pants)

[10] <https://likumi.lv/ta/id/329532-energoresursu-cenu-arkarteja-pieauguma-samazinajuma-pasakumu-likums> (11.pants)

<https://www.fm.gov.lv/lv/analitiskie-raksti>